

Juni 2009

Har företag ändrat sina finansiella rapporter och segment?

Vilka effekter kan ses i första kvartalsrapporterna 2009 av de revideringar som gjorts av hur de finansiella rapporterna ska presenteras (reviderade IAS 1) och av det nya företagsledningens perspektivet avseende rapportering av segment (nya IFRS 8)? Har de klassiska rapporttitlarna "balansräkning" och "resultaträkning" börjat fasas ut? Separeras intäkterna och kostnaderna inom "övrigt totalresultat" ut i en egen resultatrapport? Delas företagets verksamheter in i segment på ett nytt sätt?

Hur valde företag att utforma och benämna de finansiella rapporterna?

Från en genomgång av 41 av de största bolagen på Nasdaq OMX Stockholm framkommer en något avvaktande hållning gentemot nyheterna i IAS 1 att rapportera en förlängd resultatrapport och använda ändrade titlar på de finansiella rapporterna. Även om det inte är exakt samma bolag som gjort det mer konservativa valet i båda avseenden, så presenterade tre fjärdedelar av de studerade bolagen två resultatrapporter och tre fjärdedelar använde rapporttitlar som i huvudsak byggde på de traditionella titlarna.

Resultatrapporteringen – uppdelning och benämningar

De som valde att presentera en resultatrapport och samtidigt behålla gamla titlar ställdes inför ett dilemma. I reviderade IAS 1 används "resultaträkning" som titel för den första resultatrapporten i fallet då två rapporter presenteras. Denna första rapport är identisk med den traditionella resultaträkning som användes innan IAS 1 reviderades. Dessa kopplingar mellan titeln "resultaträkning" och den traditio-

nella kortare resultaträkningen gör att det är olyckligt att använda "resultaträkning" för den nya längre resultatrapporten, som inkluderar övrigt totalresultat. Av de tio studerade bolag som använder en resultatrapport använder fem bolag traditionella titlar, inklusive den gamla titeln "resultaträkning" för den enda längre resultatrapporten.

I reviderade IAS 1 används "rapport över totalresultat" för denna längre rapport, vilket poängterar att den omfattar mer än bara periodens resultat. För att tydliggöra denna större omfattning på rapporten och samtidigt behålla en nyans från de mer traditionella benämningarna skulle ett alternativ vara "totalresultaträkning". Det verkar som att användning av "räkning", trots att "rapport" används konsekvent i reviderade IAS 1, ofta drivs av en önskan att ha en titel som hänger naturligt samman med fortsatt användning av "balansräkning". Samtidigt kan man dock undra om "räkning" verkligen är ett ord som är värt att hålla kvar vid, framför "rapport". Det är sannolikt inte många som skulle säga "finansiella räkningar" istället för "finansiella rapporter".

Den främsta frågeställning som bolag som valt att använda två resultatrapporter ställts inför avser om man ska använda den längre titeln "rapport över totalresultat" (som används i reviderade IAS 1) för den andra rapporten eller om man ska skapa en kortare titel. Av de ca 30 bolag som har två rapporter använde 19 bolag "rapport över totalresultat" medan 7 bolag använde kortformen "totalresultat".

Rapport över förändringar i eget kapital

En annan nyhet i reviderade IAS 1 är att rapporten över förändringar i eget kapital ska utgöra en egen primär rapport av samma status som de övriga rapporterna; det finns inte längre ett alternativ att ange dessa förändringar i not. Några företag har missat den förändringen och några företag är lite vaga i presentationen. Företagen använder också möjligheten att presentera i sammandrag på olika sätt – ungefär en tredjedel visar periodens förändring per varje komponent (reserv) inom eget kapital, ungefär en tredjedel visar förändringen uppdelat på hänförligt till moderbolagets ägare respektive minoriteten, ungefär en tredjedel anger förändringen enbart för totalt eget kapital.

Via resultatrapporten – inte direkt i eget kapital

Slutligen kan noteras att "direkt i eget kapital" ibland används på ett olyckligt sätt. En tanke bakom att posterna inom "övrigt totalresultat" nu ska redovisas i slutet av resultatrapporteringen är att dessa poster utgör intäkter och kostnader och att intäkter och kostnader ska redovisas via resultatrapporten, medan ägartransaktioner ska specificeras direkt i eget kapitalrapporten. I och med denna förändring i synsätt har andra standarder följdändrats så att där det förr stod att poster (som inte är ägartransaktioner) skulle redovisas direkt i eget kapital, står det nu att de ska redovisas i övrigt totalresultat.

Hur påverkades företagsrapportering av segment av införandet av IFRS 8?

IFRS 8 är baserad på 'management approach' vilket innebär att den information som lämnas i de finansiella rapporterna styrs av den information som högste verkställande beslutsfattaren, härefter benämnd "företagsledningen", använder sig av för sin uppföljning av företagets olika verksamhetsdelar. För att identifiera en verksamhets olika rörelsesegment utgår man således normalt från bolagens interna rapportering. I standarden anges sedan olika kriterier för att få slå ihop likartade segment samt gränsvärden som avgör vilka segment som utgör rörelsesegment som man måste lämna separat information om. Eftersom standarden har sin utgångspunkt i den interna rapporteringen finns inget krav på att de siffror som presenteras avseende rörelsesegmenten ska vara upprättade enligt IFRS. Vi har undersökt första kvartalsrapporterna 2009 för 60 icke-finansiella bolag noterade på Nasdaq OMX Stockholm; 30 bolag noterade på Large Cap, 20 bolag noterade på Mid Cap och 10 bolag noterade på Small Cap. Syftet med genomgången var att undersöka vilka konsekvenser införandet av IFRS 8 har haft på företagsindelning i segment och på den information som lämnas i kvartalsrapporten.

Ändrad segmentindelning?

Den övervägande majoriteten (92 %) av de undersökta bolagen identifierade sina tidigare primära segment som sina nya rörelsesegment. Utfallet är ingen sensation utan var mer eller mindre förväntat. Anledningen är att den tidigare standarden (IAS 14) krävde information avseende de delar av bolaget där riskerna och möjligheterna skiljde sig åt. Dessa delar delades sedan in i primära och sekundära segment som kunde bestå av antingen rörelsegränar eller geografiska områden. Således följer en företagsledning normalt upp verksamheten utifrån vilka risker och möjligheter som finns och den interna rapporteringen speglar denna struktur.

Endast fem av bolagen har ändrat sin indelning av rörelsesegment. Två har tidigare inte redovisat några segment överhuvudtaget men delar numera in verksamheten i rörelsesegment. Två andra bolag har ändrat i sina segment genom förändringar i de geografiska sammansättningarna och slutligen har ett bolag tidigare redovisat rörelsegränar som sina primära segment men har som rörelsesegment identifierat sina geografiska områden.

Lämnade segmentupplysningar

I IAS 34.16 anges de krav på information som ska lämnas i delårsrapporterna avseende rörelsesegmenten. Bland annat ska information lämnas avseende externa intäkter, intäkter från försäljning till andra segment och det resultatmått som företagsledningen använder sig av i sin uppföljning av verksamheten. Summan av segmentens resultatmått ska vidare stämmas av mot koncernens resultat före skatt och avvecklad verksamhet.

Närmare två tredjedelar av de undersökta företagen lämnade inga upplysningar avseende försäljning mellan rörelsesegmenten. Förklaringen till detta kan vara att det inte sker någon försäljning mellan segment, vilket många också skriver och förklarar. En annan förklaring kan vara att företagsledningen inte följer upp intäkter från försäljning mellan segment, det vill säga informationen lämnas inte separat till företagsledningen och den ingår inte heller i det resultat som företagsledningen följer upp.

Det resultatmått som företagsledningarna i de undersökta bolagen använder för sin uppföljning var främst rörelsesegmentens rörelseresultat. Av de undersökta bolagen följde 88 % upp segmentens rörelseresultat. Det är inte oväntat att icke-finansiella företag gör uppföljningen före finansiella poster. Andra rörelserelaterade mått som de undersökta företagen använt är EBITDA och förvaltningsresultat (fastighetsbolag).

Vi kan konstatera att tio procent av bolagen har bristfälliga avstämmningar av det resultat som företagsledningen följer upp. Bristerna avser framförallt avsaknaden av en avstämning mellan segmentens och koncernens resultat.

Slutligen kan nämnas att många företag lämnar betydligt mer information om sina rörelsesegment än vad som krävs av standarden.

Författare:
Hans Hällefors
hans.hallefors@kpmg.se
Tel: 08-723 92 89

Jorma Kyrö
jorma.kyro@kpmg.se
Tel: 08-723 95 85

Informationen i detta material tillhandahålls av KPMG i Sverige endast i syfte att erbjuda våra kunder allmän information och kan inte ersätta professionell rådgivning i enskilda ärenden. Kontakta någon av våra revisorer eller specialister för professionell rådgivning i varje specifikt fall.

© 2009 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative. All rights reserved.

Juni 2009

Förslag till nya regler för intäktsredovisning som innebär väsentliga förändringar

Förslagen i det diskussionsunderlag som IASB publicerat avseende intäktsredovisning innebär förändringar för nästan alla rapporterade enheter om de genomförs. För företag som nu tillämpar successiv vinstavräkning kan det bli mycket väsentliga förändringar.

IASB och FASB publicerade i december Discussion Paper (DP) Preliminary Views on Revenue Recognition in Contracts with Customers och remissvar skulle lämnats senast 19 juni 2009. Det gemensamma projektet har pågått under lång tid och bl.a. undersökt principer för intäktsredovisning som högst väsentligt skiljer sig från nuvarande principer för intäktsredovisning. Förslaget i DP är dock inte så radikalt som det skulle kunna ha blivit.

IFRS har idag främst två standards som styr redovisning av intäkter. Dessa är IAS 18 Revenue och IAS 11 Construction Contracts. Båda är gamla och ger endast begränsad vägledning för redovisning av dagens komplexa utbud av kombinationer av varor och tjänster. Principerna för kontrakt som redovisas enligt IAS 11 och för tjänster som redovisas enligt IAS 18 skiljer sig markant från principerna i IAS 18 för varor. Principer för intäktsredovisning finns också till del i andra IFRS standards. US GAAP har över 100 standards och uttalande avseende intäktsredovisning. Dessa bygger delvis på olika principer. Standards och vägledningar för intäktsredovisning både enligt IFRS och US GAAP är svåra att tillämpa konsistent och nya standards behövs.

IASBs avsikt är att skapa en modell för intäktsredovisning att tillämpas för all

intäktsredovisning avseende kontrakt mellan kunder och leverantörer. Enligt den föreslagna modellen allokeras intäkter till de olika skyldigheter leverantören iklätt sig på grund av avtal. Även ett enkelt avtal som uppstår vid kontantköp av vara över disk innebär normalt avtal innefattande två åtaganden – en skyldighet att mot betalning lämna över varan direkt och en skyldighet att senare åtgärda eventuella fel på varan, enligt regler för någon form av garanti.

Även om IASB anser att den föreslagna modellen i stort ger samma intäktsredovisning som nuvarande regler, så kommer vissa områden såsom användning av successiv vinstavräkning att förändras radikalt.

Förslaget innebär en intäktsredovisningsmodell som utgår från förändringar av tillgångar (rättigheter), respektive skulder (åtaganden), som kontrakt mellan två parter ger upphov till. En leverantör har rättigheten att få betalt och skyldigheten att leverera vid ett eller flera tillfällen. Leverantörens rättigheter redovisas som intäkter när leverantören fullgjort skyldigheter enligt kontraktet och nettotillgångens värde därigenom förändras.

Enligt modellen delas skyldigheterna att leverera upp i komponenter i den utsträck-

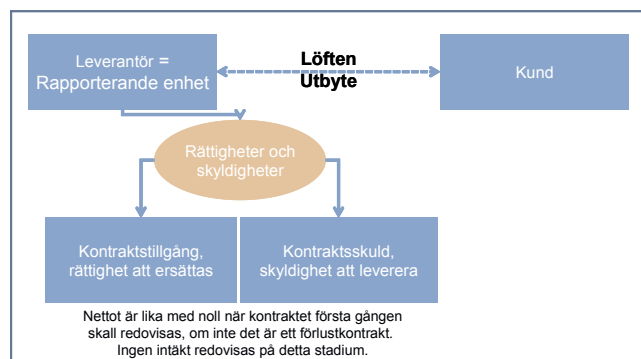
ning de ska fullgöras vid olika tidpunkter. T.ex. en vara levereras över disk, medan eventuella åtgärder enligt garantin kommer att fullgöras över den period garantin omfattar. Avtalet har i exemplet två komponenter relevanta för intäktsredovisning vid olika tidpunkter enligt den föreslagna modellen. När avtalet mellan kund och leverantör uppkommer fördelas det totala priset, köpeskillingen, på komponenterna baserat i första hand på relativa priser för komponenterna, när de säljs var för sig. Säljs de inte var för sig görs en fördelning baserad på en uppskattning av vad priset borde ha varit för var och en av komponenterna, om de hade sålts var för sig. Intäkter redovisas för varje komponent när leveransåtagandet för en komponent uppfyllts. Enligt nuvarande modell redovisas i en situation som exemplet ovan hela köpeskillingen som intäkt vid leverans av varan och en avsättning görs för grantiåtagandet.

Leverantörens tillgångar (rättigheter) och skulder (skyldigheter) redovisas netto i balansräkningen enligt förslaget. Om inte avtalet när det tecknas är ett förlustavtal, blir nettot att redovisa när avtalet ingås lika med noll, då rättigheter och skyldigheter värderas till samma belopp. Modellen tillåter inte någon redovisning av vinst bara för att ett kontrakt ingåtts, vilket hade varit möjligt om vissa av de andra

Kundkontraktsmodellen enligt förslaget

Första redovisning

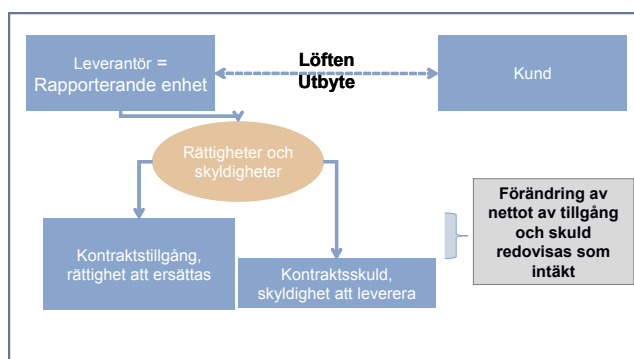
Två komponenter skall levereras till kund

Kundkontraktsmodellen enligt DP

Redovisning när första komponenten levererats

Två komponenter skall levereras till kund

modeller som projektet studerat, skulle blivit den föreslagna nya modellen för intäktsredovisning. Någon omvärdering av leverantörens skyldigheter ska normalt inte ske efter kontraktet ingåtts, om det inte är ett kontrakt som visar sig bli ett förlustkontrakt.

Intäktsredovisningsmodellen utgår inte från intjänande, utan från när nettot av tillgångar och skulder förändras. Modellen är knuten till en snäv tolkning av definitionen av tillgångar och skulder i ramverket för IFRS.

Tillämpningsområde

Ännu har IASB inte exkluderat någon typ av avtal från intäktsredovisning enligt den föreslagna modellen. Förslaget som presenterats behandlar dock inte hur modellen ska kunna tillämpas när en tillverkare hyr ut maskiner på finansiella leasingkontrakt, hur modellen ska kunna tillämpas på finansiella instrument, försäkringskontrakt eller biologiska tillgångar som t.ex. växande skog, om det verkligen ska gå att få en enda intäktsredovisningsmodell. Det synes än så länge mycket oklart om det verkligen är möjligt att skapa en modell för intäktsredovisning som klarar alla typer av intäkter och leder till användbar finansiell information.

Att uppfylla skyldighet att leverera enligt kontrakt

En skyldighet att leverera är uppfylld först när utlovade varor eller tjänster har överförts till kunden. Det sker enligt förslaget när kunden får kontroll över varorna eller tjänsterna, när dessa blir kundens egendom. I förslaget noteras att detta normalt sker när kunden får fysisk kontroll över tillgången.

”Continuous transfer”

Avseende kontrakt med kunder som avser byggnation, konstruktion av stora komplicerade anläggningar och tjänster vilka idag intäktsredovisas enligt successiv vinstavräkning införs i förslaget begreppet ”continuous transfer”. För att intäkter för denna typ av kontrakt ska få redovisas innan färdigställande, måste tillgångar kontinuerligt/successivt överföras till kunden. Detta är fallet om kunden kontrollerar den partiellt konstruerade tillgången, så som den successivt uppstår. Ett exempel på när ”continuous transfer” kan uppstå, är när ett hus byggs på fastighet ägd av kunden. Ett exempel på när ”continuous transfer” inte uppstår, är när ett fartyg byggs på ett varv och kunden inte har någon rätt att ta över det delvis färdigställda fartyget och uppdrar åt någon annan att färdigställa fartyget.

Förslaget anger att tjänster normalt kan anses levereras på sätt som uppfyller ”continuous transfer”, men det finns tjänster där kunden inte får något förrän vid färdigställande t.ex. värderingstjänster, befraktning och eventuellt även programmeringstjänster.

Intäktsredovisning när ”continuous transfer” anses föreligga kommer nog att likna, men inte helt överensstämma med redovisning enligt successiv vinstavräkning. Det kan eventuellt leda till avsevärda omställningsproblem framförallt för bygg- och anläggningsföretag.

Hänsyn till tidvärde

IASB har ännu ej bestämt om hänsyn ska tas till tidsvärdet vid uppdelning av priset på komponenter.

Potentiellt stora effekter om förslaget genomförs, så som det beskrivits i förslaget

Krav på allokering av pris till komponenter som inte levereras samtidigt: Förslaget innebär att nästan all försäljning av varor kommer att leda till uppdelning av priset i minst två delar, varan och garantin, för intäktsredovisning vid olika tidpunkter. Det blir slut på att redovisas åtaganden i samband med avtal med kund som avsätningar. Mer av bedömningar blir nödvändiga för att dela upp priset på kontraktets komponenter och transaktionsvolymerna i redovisningssystemen ökar väsentligt.

En skyldighet att leverera är uppfylld när utlovade varor eller tjänster har överförts till kunden och kunden har kontroll över varor eller tjänster. I många kontrakt som löper under längre tid överförs inte kontrollen över varan eller tjänsten till kunden successivt, utan först vid färdigställande: Förslaget leder till senareläggning av intäktsredovisning för många kontrakt som idag redovisas enligt successiv vinstavräkning. Det gäller både kontrakt med längre genomförandeperiod som idag redovisas enligt IAS 11 och för tjänster som redovisas enligt IAS 18 och där tjänsterna överförs till kunden när de är slutförda.

Den nya modellen kommer sannolikt att väsentligt påverka redovisningen hos t.ex. bygg- och anläggningsföretag, företag som utvecklar kundanpassade programvaror, hos företag som bygger komplicerade system och maskiner som är väsentligt kundanpassade och shipping företag. Förslaget pekar också mot att redovisning av försäljning av fastigheter inte kommer att kunna ske förrän köparen tillträtt.

Förslaget innebär delvis en återgång till "completed contract"-redovisning som inte leder till finansiell redovisning som är särskilt användbar.

Analysen i förslaget har främst fokus på redovisning av kontrakt innefattande flera komponenter (multielement-redovisning). Analysen av förslagets konsekvenser för de typer av kontrakt som nu redovisas enligt successiv vinstavräkning är bristfällig. Kontrakt med kund ett krav för att få intäktsredovisa: Förslaget behandlar intäktsredovisning när det finns ett kontrakt med kund, men ska konsistens uppnås inom IFRS, så måste man också få in

redovisning av förvaltningsfastigheter och biologiska tillgångar i samma logik för intäktsredovisning. Varför ska man kunna redovisa värdeökning av skog kontinuerligt, om man inte kan redovisa t.ex. värdeökning av fartyg under konstruktion? Värdeökning av ett fartyg under konstruktion enligt kontrakt med en kund, är väldigt mycket säkrare än värdet av tillväxt av skog som inte slutar i levererbara träd förrän om 100 år.

På väg från risk and rewards och substans till kontroll och form

Liksom förslaget avseende vilka enheter som ska konsolideras, ED 10

Consolidation, som vi beskrev i första numret av Financial Reporting News i maj, så innebär förslaget om intäktsredovisning att IFRS förflyttar fokus från risker och förmåner, substansen, i transaktioner till form och legal kontroll. Samma problematik finns i IASBs förslag till ändring av reglerna i IAS 39 enligt ED Derecognition. Denna utveckling kan riskera att leda till finansiell rapportering av sämre kvalitet och redovisningsregler som lättare kan missbrukas.

Författare:

Thomas Jansson
thomas.jansson@kpmg.se
Tel: 08-723 94 48

Informationen i detta material tillhandahålls av KPMG i Sverige endast i syfte att erbjuda våra kunder allmän information och kan inte ersätta professionell rådgivning i enskilda ärenden. Kontakta någon av våra revisorer eller specialister för professionell rådgivning i varje specifikt fall.

© 2009 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative. All rights reserved.

Juni 2009

Redovisning av leasingkontrakt – den framtida hanteringen?

FASB och IASB har nyligen givit ut den första publikationen i gemensamma projektet om redovisning av leasing, DP Leases – Preliminary views. Förslaget som presenteras innebär en radikal förändring av redovisning av leasingkontrakt gentemot nu gällande standarder.

Den europeiska intresseorganisationen för leasingindustrin, LeaseEurope, är som väntat starkt kritisk till det nya förslaget och hävdar att detta kan hota det europeiska näringslivet. Men vad är det då som är så kontroversiellt med förslaget om redovisning av leasing?

Den nya ansatsen

Först och främst kan noteras att förslaget är avgränsat till redovisning av leasingkontrakt hos leasetagaren och inte hos leasegivaren. Förutom denna avgränsning är den mest väsentliga skillnaden gentemot gällande standarder för leasingredovisning att gränsdragningen mellan finansiell och operationell leasing elimineras. Fortsättningsvis ska alla leasingavtal behandlas likartat och leasetagaren ska aktivera vad som benämns "right-of-use asset" som en tillgång och en "obligation to pay lease rentals" som en skuld. I stort kan det således konstateras att principerna för hur leasingtransaktioner ska redovisas ansluter till hur ett finansiellt leasingkontrakt redovisas enligt SFAS 13 och IAS 17. Dock föreligger ett antal signifikanta skillnader både konceptuellt och värderingsmässigt gentemot dagens hantering av finansiella leasingkontrakt.

Definition och tillämpningsområde

I förslaget diskuteras huruvida definitio-

nen på ett leasingavtal ska ändras eller bibehållas, i definitionen inkluderas då de tolkningsvägledningarna som tillkommit över tiden, t.ex. IFRIC 4. Med hänsyn till att en fundamental omvärdering av definitionen av leasingkontrakt skulle leda till ett annat tillämpningsområde för den kommande standarden, beslöt FASB och IASB att välja den senare lösningen. Detta motiverades med att en ändrad definition skulle aktualisera ett antal tekniskt komplicerade avgränsningsfrågor gentemot andra typer av immateriella kontrakt, det nuvarande tillämpningsområdet är välbekant för aktörerna samt att detta skulle medföra effektivitetsvinster. Detta innebär att de nuvarande skillnaderna i tillämpningsområde mellan SFAS 13 och IAS 17 kommer att kvarstå, men det ansågs inte vara nödvändigt att uppnå konvergens här vid denna tidpunkt i projektet. Det råder också fortfarande tveksamhet om huruvida korttids leasingkontrakt, dvs. kontrakt med löptid under ett år samt "non-core assets", dvs. tillgångar som inte tillhör företagens kärnverksamhet, ska inkluderas. Det finns inga konkreta beslut i förslaget avseende dessa typer av leasingkontrakt, men av förslaget framgår att FASB/IASB lutar åt att inkludera sådana kontrakt. Vidare har FASB/IASB, som tidigare nämnts, valt att helt exkludera redovisning av leasingkontrakt hos leasegivaren, vilket är en väsentlig skillnad mot nuvarande

standarder. Skälen som anförs för detta beslut är att denna redovisningsfråga är nära anknuten till pågående projekt om intäktsredovisning samt derecognition. Vidare är uppfattningen att en sammantagen standard skulle medföra ytterst komplexa frågeställningar och därmed sannolikt försena utgivningen av en ny leasingstandard.

Initial värdering och aktivering

Ur en konceptuell synvinkel innebär förslaget att den "risk and rewards" modell som tidigare utgjort grunden för klassificeringen, där de avtal som överfört ekonomiska risker och förmåner normalt förknippade med ägandet av en tillgång klassificerats som finansiella inte längre ska styra redovisningen av leasingkontrakt. Fokus hamnar istället på nyttjanderätten till föremålet och huruvida leasetagaren övertagit en rättighet att utnyttja det underliggande objektet likaväl som iklätt sig en förpliktelse att betala en avgift för denna nyttjanderätt till en motpart. Genomgående värderas skulden först och tillgången ska i princip spegla värdet på skulden. Den initiala värderingen göres genom att diskontera de framtida leasingbetalningarna till nuvärde med leasetagarens marginella låneränta som diskonteringsfaktor. Den implicita räntan i kontraktet behöver inte längre beaktas. I den initiala värderingen ska också hänsyn

tas till leasingperioden, restvärdesgarantier, köp- och förlängningsoptioner. Dessa ska således inte tas upp som separata tillgångar eller skulder. En väsentlig skillnad gentemot nu gällande standarder är att leasingperioden ska bedömas enligt "most likely option", vilket innebär en skillnad avseende t.ex. hur köp- och förlängningsoptioner inkluderas i diskonteringsunderlaget. Vidare ska variabla avgifter inkluderas i diskonteringsunderlaget vid initial värdering, till skillnad från idag när variabla avgifter kostnadsföres löpande för alla leasingkontrakt. Detta kommer att påverka den initiala värderingen och sannolikt höja beloppen för initialt aktiverad tillgång och skuld. FASB och IASB har dock inte nått konsensus avseende hur variabla avgifter ska inkluderas i initial värdering.

Efterföljande värdering

Förpliktelsen att betala leasingskulden ska vid efterföljande rapporteringstidpunkter värderas i enlighet med effektivräntemetoden, vilket är i enlighet med idag gällande standarder. Det föreligger emellertid en väsentlig skillnad genom att skulden vid varje rapporteringstillfälle också ska omvärderas med avseende på leasingperiod, köp- och förlängningsoptioner, variabla avgifter residualvärdesgarantier samt enligt IASBs uppfattning även med hänsyn till förändringar i marginell låneränta. Dock synes det oklart om detta också innebär att enbart en ändring i marginell låneränta ska medföra omvärderingskrav eller om räntan enbart skall justeras vid omvärdering av andra skäl. FASB och IASB har dock inte nått konsensus hur effekten av omvärderingen ska hanteras och om den ska påverka resultat- eller balansräkningen eller både och. Tillgången kommer att skrivas av över den kortare av leasingperioden och den ekonomiska livslängden, på ett sätt som motsvarar förbrukningen av densamma. Detta torde väl ansluta till hur värderingen sker enligt idag gällande standards, anskaffningsvärde minus avskrivningar. Dessutom kommer omvärderingar av skulden, vilka beskrivits ovan, att leda till motsvarande omvärdering av tillgången. Detta innebär att den spegling av värdet mellan tillgång och skuld som gällde initialt även finns vid efterföljande

värdering, givetvis med hänsyn tagen till temporära skillnader i värde till följd av skillnader mellan t.ex. linjär avskrivning på tillgång och effektivräntemetoden som bas för amortering av skuld, dvs. periodiseringseffekter över kontraktets livslängd. Tillgången kommer också att falla inom tillämpningsområdet för nedskrivningar, men i förslaget har inte principerna för nedskrivningsprövning av "right-to-use asset" utvecklats närmare.

Presentation i de finansiella rapporterna

Kortfattat behandlas också principerna för hur tillgångarna och skulderna från ett leasingkontrakt ska presenteras i balansräkningen. När det gäller tillgångarna synes det finnas en samsyn mellan FASB och IASB om att dessa ska presenteras tillsammans med liknande tillgångar, dock ska de redovisas på en egen rad. Det synes emellertid finnas vissa skillnader i hur separationen till egen rad ska göras. När det gäller skulden anser FASB att denna ska redovisas separat från andra finansiella skulder och likaså ska särredovisning ske av räntekostnaden. IASB anser däremot att skulden ska redovisas tillsammans med övriga finansiella skulder och att räntekostnaden ska redovisas tillsammans med övriga räntekostnader. Skillnaderna här påverkas även av de skilda uppfattningar som FASB och IASB har avseende hantering av effekter från efterföljande värdering.

Kvarstående frågeställningar

Ett antal ytterligare frågeställningar identifierades som kritiska för det fortsatta arbetet med att ta fram en ny standard för redovisning av leasing hos leasetagaren. Bland dessa inkluderas frågan om tidpunkt för aktivering av tillgång och skuld, hanteringen av sale and leaseback transaktioner, hanteringen av direkta kostnader hänförliga till anskaffningen, kopplade leasingkontrakt med tjänstekomponenter samt frågan om informationsgivning. Det bör noteras att detta inte heller är en uttömmande lista avseende ytterligare frågeställningar. Avseende dessa frågor återfinns varken någon djupare analys eller preliminära ställningstaganden i förslaget. FASB/IASB efterfrågar explicit synpunkter

från intressenter avseende både identifierade frågeställningar samt eventuellt ytterligare frågeställningar som bör inkluderas i det fortsatta arbetet i projektet.

Avslutande kommentar

Mot bakgrund av ovanstående kan det konstateras att förslaget till grund för ny standard för redovisning av leasing innebär avsevärda förändringar. Inte bara leasetagare som leasar flygplan, fastigheter eller andra objekt med högt värde kommer att påverkas, utan även leasetagare som leasar skrivare, bilar och andra tillgångar med lägre värde, vilka idag ofta ligger utanför balansräkningen som operationella leasingkontrakt, ofta i stort antal. Balansomslutningen i balansräkningarna kommer att öka väsentligt genom aktivering av sådana leasingkontrakt, likväl som företagets resursåtgång för hantering av leasingkontrakten, inte minst hanteringen av efterföljande värdering av tillgångar och skulder hänförliga till leasingkontrakt. Givet dessa förutsättningar, så torde debatten bli het om förslaget. Förslagets potentiella effekter på företagets balansräkningar borde också föranleda dessa att åtminstone börja fundera på konsekvenserna på den egna verksamheten, främst givetvis finansiellt, men även operativt. Detta inte minst med hänsyn taget till att enligt gällande tidsplan för projektet planeras utgivningen av ett exposure draft under andra kvartalet 2010 samt en slutlig standard andra kvartalet 2011. Samsynen hos FASB och IASB måste också anses ge en hög sannolikhet för att grunderna i förslaget, blir gällande standard för redovisning av leasing hos leasetagaren både enligt IFRS samt US GAAP.

Författare:
Michael Thorstensson
michael.thorstensson@kpmg.se
Tel: 040-35 62 68

Informationen i detta material tillhandahålls av KPMG i Sverige endast i syfte att erbjuda våra kunder allmän information och kan inte ersätta professionell rådgivning i enskilda ärenden. Kontakta någon av våra revisorer eller specialister för professionell rådgivning i varje specifikt fall.

© 2009 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative. All rights reserved.

Juni 2009

Skärpta krav kring ersättningar?

EU-kommissionen har fastställt nya rekommendationer gällande ersättningar till ledande befattningshavare i börsnoterade bolag samt ersättningspolicy för finanstjänstesektorn. Bakgrunden till rekommendationerna är att ersättningsstrukturerna har blivit alltmer komplexa och alltför inriktade på kortsiktiga resultat. De nya rekommendationerna kan komma att komplettera tidigare reglering i årsredovisningslagen och Svensk kod för bolagsstyrning gällande regler för ersättningar till ledande befattningshavare.

Ett eventuellt införande av de nya rekommendationerna kommer att innebära att företag måste se över sina ersättningsformer och -policys. Detta följer av att rekommendationerna presenterar skärpta regler kring strukturen på ersättningen, processen för att fastställa ersättningen och kontrollen av processen.

Ersättningar till ledande befattningshavare i börsnoterade företag

Rörliga ersättningar

Rekommendationen anger att ersättningarna till ledande befattningshavare bör baseras på företagets långsiktiga bärkraft och dess resultatutveckling. Rörliga ersättningar bör vara baserade på förutbestämda och mätbara resultat samt begränsningar i nivån på rörliga ersättningar bör finnas. Rörliga ersättningar ska inte kunna utgå när resultatmålen inte är uppfyllda. Det framgår också av rekommendationen att företag ska kunna kräva tillbaka rörlig ersättning som har utbetalats på felaktiga grunder.

Avgångsvederlag

När det gäller avgångsvederlag bör dessa inte utgå som belöning för misslyckande,

vilket kan tyckas vara självklart. Syftet med avgångsvederlag ska vara att dessa ska fungera som ett skydd för den berörde om avtalet sägs upp i förtid. Avgångsvederlag bör begränsas till viss summa eller tidsperiod och ersättningen bör inte överstiga två år beräknat utifrån den fasta ersättningen. Utbetalning av avgångsvederlag bör inte göras om om resultatkrav inte uppfyllts eller att befattningshavare säger upp sig själv.

Aktierelaterade ersättningar

Aktierelaterade ersättningar bör kopplas närmare till resultat och långsiktigt värdeskapande i företaget. Rätt att förvärva aktier bör kunna göras först efter tre år efter tilldelning. Tilldelningen av aktier bör vara kopplad till förutbestämda resultatmål och långsiktigt värdeskapande i företaget. Ledande befattningshavare som innehar aktier i företaget ska vara skyldiga att behålla en del av dessa så länge de innehar uppdraget. Externa styrelseledamöter och styrelseledamöter med tillsynsfunktion bör inte kunna erhålla aktierelaterade ersättningar.

Riktlinjer till ledande befattningshavare

Utöver tidigare krav som finns för riktlinjer gällande ledande befattningshavare ska

bl. a. följande information lämnas; hur eventuella resultatmål främjar företagets långsiktiga intressen, metoder som avgör för att mäta om resultatmål uppnås och hur länge aktier måste innehas efter förvärvet.

Ersättningsutskott

Det ersättningsutskott som sedan tidigare ska finnas enligt Svensk kod för bolagsstyrning, vars uppgift är att bereda frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen, ska åtminstone inkludera en medlem med expertkunskaper inom ersättningsområdet. Ersättningsutskottet bör vara försiktigt om konsulter anlitas gällande ersättningsfrågor eftersom de kan hamna i intressekonflikt om dessa även anlitas av företaget. Det ställs således krav på oberoende konsulter. Vidare bör ersättningsutskottet redogöra för sitt arbete inför bolagsstämman.

Ersättningspolicy inom finanstjänstesektorn

Bakgrunden till den nya rekommendationen är att det funnits olämplig ersättningspolicy inom finanstjänstesektorn som lett till ett för stort risktagande som har bidragit till stora förluster. De ersättningar

som har utgått har stridit mot effektiv och sund riskhantering. Företag inom finanssektorn bör anta en riskorienterad ersättningspolicy som överensstämmer med effektiv riskförvaltning och som inte medför alltför stor riskexponering. Policyn bör omfatta den personal som påverkar företagets riskprofil och bör vara kopplad till företagets långsiktiga intressen.

Vid bedömning av individuella resultat bör även hänsyn tas till icke ekonomiska kriterier, som ex. interna regler och normer. Bonus ska kunna hållas inne om företagets verksamhet försämras väsentligt. I likhet med reglerna för börsnoterade företag bör finansföretag kunna återkräva ersättningar som baserats på resultat som

var felaktiga. Avgångsvederlag bör inte kunna utgå vid misslyckanden i likhet med hur reglerna är för börsnoterade företag. Ledningen ska fastställa policyn och övervaka dess tillämpning. Granskning av policyn ska göras minst varje år av en intern kontrollfunktion för att följa upp tillämpningen av policyn.

Information om ersättningspolicyn bör lämnas i ex. årsredovisningen eller annat dokument. De uppgifter som bör lämnas är bl.a. beslutsgången för policyn, ersättningsutskottets sammansättning och befogenheter, sambandet mellan ersättning och resultat samt kriterierna för mätning av resultat och risk.

Införandet av rekommendationerna

Formellt är medlemsländerna inte skyldiga att följa rekommendationer fastställda av EU-kommissionen, men tidigare rekommendationer inom samma område har resulterat i ändringar i årsredovisningslagen och i Svensk kod för bolagsstyrning. Vidare har Finansinspektionen uttalat sig positivt för skärpning av reglerna inom ersättningsområdet. EU önskar se tillämpning av de nya rekommendationerna senast den 31 december 2009. Vi kommer att följa utvecklingen av hur reglerna kommer att hanteras i Sverige och informera om utvecklingen i kommande FR News.

Författare:
Camilla Persson
camilla.persson@kpmg.se
Tel: 08-723 92 68

Informationen i detta material tillhandahålls av KPMG i Sverige endast i syfte att erbjuda våra kunder allmän information och kan inte ersätta professionell rådgivning i enskilda ärenden. Kontakta någon av våra revisorer eller specialister för professionell rådgivning i varje specifikt fall.

© 2009 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative. All rights reserved.

Juni 2009

Total omarbetning av IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering

IASB har nu ökat takten i sitt projekt att ersätta IAS 39 med en helt ny standard om redovisning och värdering av finansiella instrument. Ett utkast till delar av en ny standard kommer att publiceras i juli. Planen är att delar av den nya standarden ska vara beslutad och publicerad innan årets utgång i syfte att kunna tillämpas redan på kalenderåret 2009.

Kort bakgrund

Som ett led i projektet med en fundamental förändring av IAS 39, publicerades våren 2008 diskussionspromemorian "Reducing Complexity in Reporting Financial Instruments" med syftet att komma fram till en ny standard för redovisning av finansiella instrument som är mindre komplex än dagens regelverk samt med målet att redovisningen också ska bli mer relevant och tillförlitlig.

Efter den senaste tidens turbulens på de finansiella marknaderna och påtryckningar från betydelsefulla intressenter som t.ex. G20 ländernas finansministrar, har IASB beslutat att under hösten 2009 i allt väsentligt gå i mål med ett arbete som för ett år sedan föreföll vara ett långtidsprojekt.

Arbete är uppdelat i tre delar

På grund av bl.a. den finansiella krisen som riktat strålkastarljuset på frågorna om redovisning och värdering av finansiella instrument kommer IASB att publicera ett förslag till vissa delar av den nya standarden redan i juli 2009. Projektet har delats upp i tre delar;

- Klassificering och värdering,
- Nedskrivningar samt
- Säkringsredovisning

Klassificering och värdering

Det utkast (Exposure draft) till ny standard som kommer att publiceras i juli avser endast området klassificering och värdering. Diskussionerna bygger på att det ska finnas två värderingsprinciper; verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde. IASB arbetar med antagandet att förslaget för klassificering och värdering kommer att:

- innehålla en valmöjlighet att välja värdering till verkligt värde för instrument som kvalificerar för att värderas till upplupet anskaffningsvärde,
- förbjuda omklassificeringar till och från kategorierna verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde,
- tillåta presentation av realiserade förändringar i verkligt värde i övrigt totalresultat, men utan några överföringar till resultaträkningen i samband med realisation eller nedskrivningar vilket skulle ta bort kraven på nedskrivningar av finansiella tillgångar som kan säljas,
- ta bort "smittoreglerna" vid värdering till upplupet anskaffningsvärde när något instrument säljs (gäller i dag instrument som klassificerats som innehav som hålls till förfall)
- inte kräva någon separering av inbäddade derivat när värdekontraktet är ett finansiellt instrument

- medge omklassificeringar i samband med övergången till den nya standarden.

Nedskrivningar

När det gäller nedskrivningar har IASB under de senaste styrelsemötena diskuterat tre olika ansatser för nedskrivningar:

- förväntade förluster ("expected loss model")
- inträffade förluster ("incurred loss model")
- verkligt värde

Möten kommer att hållas under sommaren och tidig höst med olika intressenter bl.a. bankindustrin, och planen är att i oktober 2009 publicera ett utkast till nya principer för nedskrivningar.

Säkringsredovisning

När det gäller säkringsredovisning kommer ett utkast till nya principer att publiceras i slutet av 2009.

Författare:
Anders Torgander
anders.torgander@kpmg.se
Tel: 08-723 92 66

Informationen i detta material tillhandahålls av KPMG i Sverige endast i syfte att erbjuda våra kunder allmän information och kan inte ersätta professionell rådgivning i enskilda ärenden. Kontakta någon av våra revisorer eller specialister för professionell rådgivning i varje specifikt fall.

© 2009 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative. All rights reserved.

Juni 2009

Ge delårsrapporterna ett kvalitetslyft!

När alla siffror är på plats upptäcks alltför ofta att man inte haft tid att förklara bolagets utveckling på ett tillfredsställande sätt. Sådana förklaringar är nästan alltid till bolagets fördel. Här vill vi slå ett slag för en höjning av kvaliteten på delårsrapporterna med några enkla medel.

Vissa förklaringar behöver bolaget bistå marknaden med

Alla bolag presenterar belopp som visar hur utvecklingen har sett ut i år i jämförelse med föregående år. Däremot är det inte lika många som förklarar vad förändringen beror på. För att beloppen ska få ett värde för investerare och analytiker gäller det att de förklaras utifrån den information som enbart bolaget besitter. Vid omsättningsförändringar bör utvecklingen förklaras uppdelat på effekter från komponenterna volym, pris, valuta och effekter av förvärv/ avyttring av verksamheter för att det ska vara möjligt att analysera hur bra det egentligen har gått för bolaget. Att utvecklingen ser positiv ut från ett år till ett annat behöver inte alltid vara hela sanningen. Varför inte förklara utvecklingen mer ingående och därmed undvika eventuella missuppfattningar och misstroende från marknaden? Detta är egentligen en möjlighet för bolag att skapa den bild på marknaden som är i överensstämmande med hur bolaget själv ser på sin utveckling.

En annan beskrivning som är viktig att bolaget förser marknaden med är vilka väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som bolaget och koncernen står inför. Framför allt i dagens konjunkturläge är det av stort intresse att få ta del av bolagets egen syn på vilka risker och osäkerhets-

faktorer som finns. Förändringen över tiden är även intressant att få information om.

Finns det kostnader som vi kan lova aldrig behöver tas igen?

I de kommentarer som lämnas kring bolagets utveckling förekommer det fortfarande att kostnader beskrivs utifrån antagandet att de aldrig mer kommer att inträffa. Detta sker genom att bolag använder sig av benämningen "engångskostnad" eller uttrycket "kostnader av engångskaraktär". Istället för dessa benämningar bör kostnaderna beskrivas utan att utlova att kostnaden ifråga aldrig mer kommer tillbaka. Förklara istället kostnaderna utifrån vad de egentligen avser, dvs. istället för att skriva "engångskostnader på 10 miljoner" skriv "omstruktureringskostnader avseende avgångsersättningar på 10 miljoner", ifall det är det som avses.

Det finns säkert kostnader där det kan argumenteras för att de aldrig mer kommer att inträffa i exakt samma skepnad, som ex. kostnader i samband med en specifik fusion. För användaren bör det dock vara ett mervärde att direkt få information om vad det rör sig om för kostnader.

Aktuella och förväntade effekter av strukturåtgärder och investeringar

När det är större förändringar på gång är

det viktigt att ge en så tydlig och fullständig bild som möjligt till användaren. Det kan ex. handla om en större omstrukturering eller ett stort investeringsprojekt som har lanserats. Det är naturligtvis viktigt att förklara vilka kostnader som har tagits den senaste perioden, men det är minst lika viktigt att förklara vad det handlar om för omstrukturering eller investering. När det gäller omstrukturering bör förklaring lämnas kring när åtgärderna bedöms få en positiv effekt. När det gäller investering är det intressant med information om när investeringen planeras komma igång. Beloppen som presenteras behöver förklaras för att skapa en större förståelse kring varför förändringen är viktig för bolaget och på vilket sätt den väntas få en positiv effekt längre fram i tiden.

För att förstå utvecklingen idag kan jämförelseåret behöva förklaras

För att kunna förstå vad som har hänt gäller det att beskriva sådant som stör jämförelsen som har hänt i år, men även det som har hänt ifjol. Fokus ligger ofta på vad som har skett i år, vilket är rätt fokus. Vi får dock inte glömma bort de saker som skedde förra året och som omöjliggör en direkt jämförelse med årets utveckling. Det går inte för en användare att förstå utvecklingen och hur det verkligen ser ut för bolaget ifall det inte tydligt framgår vad som inte är direkt jämförbart. Det gäller

m.a.o. att rensa bort det som stör jämförelsen för att kunna få en helhetsbild, såväl det som stör jämförelsen i år som det som störde den under jämförelseåret.

Glöm inte att förklara kassaflödet

Utifrån ett användarperspektiv är det att föredra att presentera samtliga rader i rapporten över kassaflöden, där det finns väsentliga belopp. Det är alltså inte alltid lämpligt med alltför kortfattade sammandrag. För att användaren ska kunna förstå utvecklingen behöver förklaringar kring väsentliga belopp lämnas. Ifall rapporten är kortfattad blir följden att det är mer som behöver förklaras i löptext; t.ex. effekter av lånefinansiering respektive ägarfinansiering och investeringar i kontra

desinvesteringar av olika tillgångar. Vissa förklaringar behöver dock även lämnas då en mer fullständig rapport över kassaflöden presenteras. Exempel på förklaringar som ofta kan behövas är förklaringar av vad som ligger bakom förändringen i rörelsekapitalet, såsom ökning/ minskning av varulager eller kundfordringar. Är det några åtgärder som har vidtagits inom bolaget som förklarar förändringen? Bolag har möjlighet att lyfta fram de saker som de anser är väsentliga att förstå för att få en rättvisande bild över utvecklingen. Ta tillvara på den!

Kvalitetslyftet kan finnas närmare än du tror

Det är inte alltid lätt att bestämma vad

som bör förklaras mer ingående i rapporten och vad som är rätt så självförklarande. Här kan det finnas en stor skillnad i hur utomstående uppfattar rapporten och vad som uppfattas som självklart inom bolaget. Utnyttja de möjligheter som finns både internt inom bolaget och externt för att identifiera områden som bör förklaras mer. Be någon som inte är involverad i rapportarbetet att läsa rapporten och be dem identifiera sådant som är svårt att förstå och kanske även be dem förklara något som de anser sig ha förstått för att testa att man uppfattat budskap rätt. Att använda sig av den expertis som finns såväl internt som externt brukar visa sig löna sig i längden. Det finns mycket att vinna med enkla medel!

Författare:
Johanna Fellman
johanna.fellman@kpmg.se
Tel: 08-723 91 98

Informationen i detta material tillhandahålls av KPMG i Sverige endast i syfte att erbjuda våra kunder allmän information och kan inte ersätta professionell rådgivning i enskilda ärenden. Kontakta någon av våra revisorer eller specialister för professionell rådgivning i varje specifikt fall.

© 2009 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative. All rights reserved.